

Mehmet ZEREN / METALSAN RÖPORTAJI

Şubat 2019

Türkiye çelik boru sektöründe, 2018 yılının 2. yarısında yurt içi talepte meydana gelen daralma ve kamu yatırımlarının bir kısmının ertelenmesi nedeniyle, iç piyasa satışlarında düşüş meydana gelmiştir. 2018 yılı ihracatında artış olmakla birlikte iç piyasa satışlarının önemli ölçüde düşmesi nedeniyle toplam üretimde %10 civarında bir düşüş meydana gelmiştir. 2019 yılının ilk yarısında da iç piyasadaki talep daralmasının devam edeceği tahmin edilmektedir. Bunun yanı sıra, ABD'nin çelik sektörüne getirmiş olduğu %50 oranındaki gümrük vergisi ve AB'nin başlattığı kota uygulaması, ihracatımızda sorun teşkil etmektedir. Bu bölgelerde meydana gelecek ihracat kayıpları ancak yeni pazarlar bulunması ile giderilecektir.

Net ihracatçı konumunda olan Türkiye çelik boru sektörü, 2018 yılında 4,450 milyon ton çelik boru üretimi gerçekleştirmiş ve bunun 2 milyon tonunu ihraç etmiştir. Türkiye'nin Avrupa ve Orta Doğu pazarlarına yakın olması, ürün kalitesinde dünya standartlarının yakalanmış olması, sektörün ulusal ve uluslararası birçok referans projeye sahip olması gibi uzun yılların çalışması sonucu kazanılmış edimler Türkiye çelik boru sektörünün net ihracatçı sektör olmasında etkili olan faktörlerdir.

Sektörde, uluslararası ekonomik ve politik konjonktürdeki gelişmelere ve talep koşullarına bağlı olarak üretimin yaklaşık %45'i ihraç edilmektedir. Türkiye'nin ihracatındaki önemli destinasyonlar; Avrupa Birliği ülkeleri, ABD ve Orta Doğu ülkeleridir.

2000'li yılların başında sektöre yapılan yatırımlar sonucunda, çelik boru ithalatı ise, 2004 yılından itibaren azalma eğilimi göstermiştir. 2018 yılındaki ithalat 199 bin ton olup, 2017 yılında yapılan ithalata göre %4 oranında azalmıştır. Ayrıca, 2018 yılı ithalatının yaklaşık 84 bin tonunu büyük çaplı borular oluşturmuştur. Bunun dışında, Türkiye'de yurt içi ihtiyacı çok altında üretilen dikişsiz çelik boruların ithalatı önemli bir seviyededir.

	Türkiye Dikişli Çelik Boru İthalatı					
	Ocak-Aralık 2017		Ocak-Aralık 2018		DEĞİŞİM (%)	
	MİKTAR (TON)	DEĞER (BİN \$)	MİKTAR (TON)	DEĞER (BİN \$)	MİKTAR	DEĞER
Büyük Çaplı	91.556	80.446	83.642	113.717	-8,64	41,36
Küçük Çaplı	115.903	220.077	115.586	205.844	-0,27	-6,47
Toplam	207.459	300.524	199.228	319.561	-3,97	6,33

2018 yılı ihracatı bir önceki yıla kıyasla, miktar bazında yüzde 6,42 artışla 1947 milyon tona, değer bazında ise yüzde 25,23 artışla 1 milyar 600 milyon dolara yükseldi. Söz konusu dönemde en çok ihracat yapılan ilk üç ülke sırasıyla Romanya, ABD ve İngiltere olmuştur. Ocak-Aralık 2017 döneminde ihraç edilen dikişli çelik boruların yüzde 8,15'ini büyük çaplı dikişli borular oluştururken, 2018 döneminde bu oran yüzde 17,68'e yükselmiştir.

Türkiye Dışı Çelik Boru İhracatı (GTİP: 7305&7306)							
	OCAK-ARALIK 2017		OCAK-ARALIK 2018		DEĞİŞİM (%)		
	MİKTAR (TON)	DEĞER (BİN \$)	MİKTAR (TON)	DEĞER (BİN \$)	MİKTAR	DEĞER	
1	Romanya	204.292	126.864	304.495	247.094	49,05	94,77
2	ABD	187.069	146.039	270.877	250.327	44,80	71,41
3	İngiltere	206.147	125.739	203.139	144.047	-1,46	14,56
4	İrak	315.173	190.625	161.363	111.546	-48,80	-41,48
5	Almanya	108.365	79.055	119.460	101.113	10,24	27,90
6	İsrail	72.407	53.709	86.206	68.302	19,06	27,17
7	Belçika	49.738	29.555	69.695	48.495	40,12	64,09
8	Gürcistan	76.394	49.070	66.311	48.205	-13,20	-1,76
9	Kanada	34.646	27.136	61.779	56.049	78,31	106,55
10	İtalya	69.577	54.149	60.039	52.143	-13,71	-3,70
	Diğer	505.688	397.032	543.652	474.283	7,51	19,46
	Genel Toplam	1.829.496	1.278.973	1.947.017	1.601.604	6,42	25,23

Hammadde temini bakımından çelik boru üretiminde kullanılan yassı çelik ürünlerinin yaklaşık %70'lık bölümü yurt içindeki yassı çelik üreticilerinden, kalan kısmı ise ithalat yoluyla ağırlıklı olarak Rusya, Ukrayna, ve Avrupa Birliği ülkelerinden tedarik edilmektedir. Sektörün iç piyasada ve ihracat pazarlarında fiyat rekabetini sürdürebilmesi, maliyet içerisinde önemli bir paya sahip olan hammaddenin uygun koşullarda temin edilmesiyle mümkün olabilmektedir.

Döviz kurundaki dalgalanmalar sektörümüzün özellikle yurt içi satışlarını olumsuz etkilemiştir. Hammadde yurtiçinden temin ediliyor olsa bile, yerli yassı çelik üreticileri satışlarını dolar bazında yapmaktadırlar. Çelik boru üreticileri ise yurt içi satışlarını TL ile yaptıklarından dolayı kur riskine maruz kalmakta ve bu durum önemli bir sorun teşkil etmeye devam etmektedir.

Çelik boru üretiminde kullanılan sıcak yassı çelik ithalatına uygulanan %9 oranındaki gümrük vergisi, 2019 yılı için %6'ya düşürülmüştür. Ancak, bu oran hammaddenin dünya piyasa fiyatlarından temin edilebilmesi imkanını sağlamakta yetersiz kalmaktadır.

Ayrıca, ABD'nin Türkiye'ye uyguladığı %50 gümrük vergisi ABD'ye olan ihracatımızda önemli bir engel teşkil etmektedir. Söz konusu verginin diğer ülkelere uygulanmakta olan %25 oranına düşürülmesi için gerekli girişimlere devam edilmesi önem arz etmektedir.